

Musikk I

30 studiepoeng

Godkjent av Avdelingsstyret 1. april 2005. Siste revisjon godkjent av dekan 22. juni 2006 på fullmakt av avdelingsstyret.

Innledning

Fagplanen bygger på rammeplan for allmennlærerutdanningen av 2003.

Musikk, sang og dans har gjennom alle tider inneholdt, uttrykket og formidlet stemninger, tanker og følelser ved det å være menneske – i lek, hverdag og fest. Musikk engasjerer hele mennesket og betraktes ofte som en del av individets sosiale og kulturelle identifikasjon. Barn, ungdom og voksne deltar i ulike former for musikkaktiviteter, og bygger opp samvær og subkulturer rundt musikken.

Musikk er et estetisk fag som både er opptatt av den skapende aktiviteten og den faglige ballasten vi trenger som mottagere og utøvere av musikk. I skolesammenheng skal de praktiske sidene ved faget danne grunnlaget for å oppleve og forstå musikken. Aktivitets- og erkjennelsesformer som musisere, danse, komponere og lytte står derfor sentralt.

Mål

Musikk I er et kurs for alle som ønsker å arbeide med musikk og barn. Studiet er yrkesrettet, og skal gi motivasjon og faglig kompetanse for å arbeide med musikk på skolens 1. til 7. trinn. Kurset gir en grunnleggende innføring i praktiske og musikkteoretiske emner, og kan danne grunnlag for videre påbygning i 4. studieår.

Studenten skal derfor gjennom studiet

- utvikle ferdigheter innen musikkutøving og musikkforståelse.
- utvikle didaktisk og metodisk kompetanse.
- utvikle kunnskaper og ferdigheter i sentrale musikkfaglig områder som musikkhistorie, musikkteori, arrangering og gehørslære.
- få erfaring i å planlegge, gjennomføre og vurdere musikkprosjekter, bl. a. gjennom huskonserter og utøvende prosjekter.

Innhold

I Musikkutøving

Instrumentalundervisning

I studiet vektlegges opplæring i bruksklaver/-gitar til akkompagnement i skolen. Studentene får en grunnleggende innføring i ulike akkompagnementsteknikker med utgangspunkt i et variert sangrepertoar, ikke minst skolerettet stoff. Undervisningen vil delvis foregå i grupper, delvis individuelt. Det vil også bli gitt en innføring i bruk av instrumenter som stavspill, trommer, perkusjon og enkelte bandinstrumenter. Instrumentundervisningen er spesielt viktig med hensyn til lærernes forutsetninger for å kunne tilegne seg/vurdere nytt musikalsk materiale. Denne undervisningen danner således et basisgrunnlag for fagets andre disipliner med henblikk på endrings- og utviklingskompetanse.

Sang

Å utvikle gode vokale ferdigheter er en vesentlig del av en musikk lærers kompetanseutvikling. Gjennom deltagelse i sang og koraktiviteter vil studentene få praktisk sangerfaring med repertoar fra ulike stilarter og perioder. Sentralt står å dyrke sang som fellesaktivitet og å utvikle egen stemme kvalitativt i en musikalsk sammenheng.

II Didaktiske emner

Samspill og metodikk

Dette faget består av ulike delemner som vil gi studentene praktisk trening i grunnleggende musikkaktiviteter innen samspill, vokale aktiviteter, komponering og dans/bevegelse. Faget har en metodisk vinkling, og vil gi studentene erfaring med musikkmetodiske opplegg og trening i selv å gjennomføre slike. Faget skal dels utvikle studentenes egne musikalske ferdigheter, dels styrke deres metodiske og didaktiske kompetanse.

Utøvende prosjekt

I løpet av studieåret skal studentene gjennomføre et utøvende prosjekt. Studentene planlegger og gjennomfører en konsert tilpasset 1. til 7. trinn med varighet på ca. 30 minutter.

Fagdidaktikk

Emnet fagdidaktikk sikter mot å bevisstgjøre studenten omkring sin egen undervisning, gi en innføring i sentrale musikkdidaktiske emner, og gi redskaper som utvikler studentens undervisningskompetanse videre. Fagdidaktikk er et eget fag og vil i tillegg gripe inn i alle disipliner slik at didaktisk refleksjon blir en dimensjon i hele studiet.

Innholdet i faget vil være:

- barn og unges musikalske utvikling
- musikkfaget i et idéhistorisk perspektiv
- mål og innhold i musikkfaget, med utgangspunkt i ulike læreplaner
- musikk og flerkultur
- arbeid med lærebøker og læremidler i musikk

III Musikkhistoriske og teoretiske emner

Musikkorientering

Musikkorientering har som mål å gi studentene innsikt i og erfaring med musikalske ytringer fra forskjellige tradisjoner og kulturer. Studiet sikter mot å gi studentene bred repertoarkunnskap gjennom variert arbeid med musikk fra ulike epoker, sjangere og stiler. Repertoarkunnskapen skal fungere som et musikkpedagogisk referansegrunnlag.

Innholdet i faget vil være:

- Sentrale epoker og utviklingslinjer i den vesterlandske kunstmusikkens historie, med tilknyttet lyttepensum.
- Norsk folkemusikk, særlig tilknyttet studietur til Ole Bull akademiet på Voss.
- Folkemusikk og folkemusikkbaserte uttrykk (etnomusikk, world music) fra andre kulturer, med tilknyttet lyttepensum.

I arbeidet med lærestoffet vil studentene få en innføring i lytting som metodisk disiplin, der sentrale punkter vil være:

- ulike tilnærmingsmåter og metoder innen lyttemetodikk
- barn og unges lyttemåter, lyttevaner og musikkpreferanser

Musikkteori/arrangering/komponering/IKT

Kunnskap om musikkens eget "skriftspråk", noter/musikkteori, er en viktig forutsetning for forståelsen av musikkfagets mange fasetter. I første del av studiet vil det således bli holdt et innføringskurs i elementær musikkteori, som avsluttes med en eksamen i slutten av 1. semester.

I andre semester vil det bli arbeidet med enkel arrangering, komponering, pedagogisk sats og gehørstrening. Enkle teknikker bygd på tradisjonell og grafisk notasjon vil stå sentralt i denne disiplinen.

En kort innføring i hvordan datamaskinen kan brukes som et kreativt verktøy i musikktimene vil bli gitt i løpet av kurset. Her vil man få demonstrert og prøvd forskjellige typer programvare/utstyr som er egnet for musikkundervisning i skolen.

Fagoppgave i musikk

Studenten skal arbeide individuelt med en fagoppgave i musikk, der også studentens andre studiefag trekkes inn (se felles plan for faggruppe A). Fagoppgaven tar utgangspunkt i forholdet mellom studiefag og praksisopplæring, og erfaringer fra praksisperioden i januar/februar skal utgjøre et vesentlig element i oppgaven.

Organisering og arbeidsmåter

Generelt

Undervisningen og arbeidsmåten vil variere mellom forelesninger, fellesarbeid, gruppearbeid og individuelt arbeid. Der det er naturlig, gis det plass for emne- og blokkundervisning.

Faste timer gjennom året vil normalt være:

- Spill på instrument
- Sang
- Metodikk
- Teori, arrangering og gehørslære
- Musikkorientering
- Fagdidaktikk
- Studentstyrte timer

Praksisopplæring

For generelle opplysninger, se egen plan for praksisopplæringen for 2. avd.

For studenter i 3. studieår: 6 ukers obligatorisk praksisopplæring, 2 uker i høstsemesteret (skoleovertakelse) og 4 uker i vårsemesteret.

For studenter i 4. studieår: 2 ukers obligatorisk praksisopplæring i vårsemesteret (skoleovertakelse).

3. årsstudentene skal i forbindelse med praksis få anledning til planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisningsopplegg i musikk. Studentene blir veiledet av praksiskolens øvingslærer.

Studietur

Det arrangeres en studietur i løpet av studieåret, normalt til Ole Bull-akademiet på Voss. Det forventes at alle deltar, da dette er en viktig del av studiet. Dersom studenten ikke kan delta, må studenten selv tilegne seg tilsvarende kunnskaper og ferdigheter gjennom et opplegg som er godkjent av faglærer.

Internasjonalisering

Studieopphold i utlandet i tredje studieår legges normalt i vårsemesteret. Det stilles krav om at studentene skal ha ett av sine faggruppemateriale på utvekslingsstedet. Studenter i fjerde studieår gis også muligheter til studieopphold utenlands tilknyttet faget/fagene de har i fjerde studieår. Alle studenter

kan også, etter nærmere retningslinjer, ta sitt praksisopphold i utlandet. Dette kan gjøres i kombinasjon med et studieopphold eller være et rent praksisopphold.

Vurdering

Arbeidskrav

Retten til å gå opp til eksamen forutsetter godkjente arbeidskrav. Arbeidskrav som ikke er levert/utført innen fastsatt frist, blir ikke godkjent, og studenten mister retten til å gå opp til eksamen. Studentene er selv ansvarlige for å holde seg informert om de gjeldende frister. Ved sykdom eller lignende må studenten, innen fristen for innlevering/utføring av arbeidskravet, avtale med faglærer om utsatt frist. Arbeidskrav som er levert/utført innen fristen, men som ikke har blitt godkjent, leveres på nytt til ny frist. Når arbeidskrav som er levert/utført innen fristen ikke blir godkjent, har studenten anledning til minst en og maksimum to nye innleveringer/utførelser. Studenter som har mistet retten til å gå opp til eksamen på grunn av ikke godkjent arbeidskrav, må selv kontakte faglærer for avtale om ny innlevering/utføring av arbeidskravet i neste semester/studieår.

Det er i mange delemner obligatorisk frammøte. Dette gjelder der læringen foregår i timene, gjennom praktiske arbeidsmåter som musisering, sang, dans, komponering, kor og lytting. Læringen er her avhengig av at studentene møter opp og deltar aktivt i undervisningen.

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studentene kan gå opp til de avsluttende eksamener i vårsemesteret:

- Studietur eller tilsvarende arbeidskrav
- Spill på instrument
Repertoarliste skal leveres for godkjenning av faglærer
- Sang: Obligatorisk frammøte (80 %)
- Metodikk:
- Obligatorisk frammøte (80 %)
- Teori og arrangering:
Innlevering av 4 arrangeringsoppgaver. Disse godkjennes av faglærer.
- Godkjent fagoppgave i musikk
- Godkjent utøvende prosjekt

Eksamen

- Eksamen i elementær musikkteori og definerte deler av faget musikkorientering, arrangeres i slutten av høstsemesteret, med et omfang på 10 studiepoeng. Vurderes av intern sensor til bestått/ikke bestått
-
- Avsluttende individuell skriftlig eksamen over 5 timer som omfatter musikkorientering og fagdidaktikk, arrangeres i vårsemesteret, med et omfang på 10 studiepoeng. Vurderes av intern sensor med gradert karakter.
-
- Avsluttende praktisk eksamen med omfang på 10 studiepoeng, arrangeres i vårsemesteret. Omfatter to deleksamener:

Del 1 Metodisk oppgave som kan innbefatte sang, samspill og bevegelse. Oppgavene gis normalt 48 timer på forhånd. I grupper på 2 (eller 3) instruerer og leder studentene sine medstudenter. Gruppesammensetningen skjer ved loddrekning. Hver gruppe får 15 min. til disposisjon.

Del 2 Individuell prøve i spill på instrument. Kandidaten leverer på forhånd repertoarliste godkjent av faglærer på 10 stykker/sanger. På eksamen trekkes et av stykkene. Ekstern sensor vurderer minst 10 % av prøvene.

Ekstern sensor benyttes på minst 10 % av de avsluttende praktiske eksamener i vårsemesteret.
Vurderes med gradert karakter.

Avsluttende vurdering

Vekting av eksamenskomponentene:

Avsluttende individuell skriftlig eksamen: Musikkorientering/didaktikk (skriftlig) 40 %

Avsluttende praktisk eksamen:

Del 1 Metodisk oppgave: Instruksjon (praktisk) 40 %

Del 2 Avsluttende individuell prøve: Spill på instrument (praktisk) 20 %

Karakterskala

Det gis bokstavkarakterer med A som beste og E som dårligste karakter på bestått avsluttende eksamen. Karakteren F brukes ved ikke bestått eksamen.

Ved ikke gradert karakter blir det gitt bestått - ikke bestått.

Vurderingskriterier

Symbol	Betegnelse	Kvalitativ beskrivelse for praktiske eksamener	Kvalitativ beskrivelse for skriftlige eksamener
A	Fremragende	Kandidaten har musikalske ferdigheter på et høyt nivå og evner å formidle sin og andres musikk på en kunstnerisk måte. Kandidaten kombinerer svært god didaktisk kompetanse med svært god musikkforståelse og kunnskap i tilretteleggingen og gjennomføringen av et musikkmetodisk arbeid.	Alle oppgaver og spørsmål er besvart med utfyllende kommentarer som viser at kandidaten besitter svært god oversikt over kunnskapsområdet og viser evne til å benytte kunnskapen i en større helhet. I fagdidaktikk har kandidaten både høyt kunnskapsnivå, samt viser evne til stor refleksjon.
B	Meget god	Kandidaten viser solide musikalske ferdigheter. Kandidaten evner å bruke sin musikkfaglige og didaktiske kompetanse meget godt i tilretteleggingen og gjennomføringen av et musikkmetodisk arbeid.	Alle spørsmål er besvart på en slik måte at kandidaten viser solid oversikt over kunnskapsfeltet. I fagdidaktikk har kandidaten en del kunnskaper og viser evne til refleksjon.
C	God	Kandidaten viser gode musikalske ferdigheter. Kandidaten bruker musikkfaglig og didaktisk kompetanse på en god måte i tilrettelegging og gjennomføring av et musikkmetodisk arbeid.	De fleste spørsmål er besvart og kandidaten kan gjøre rede for de viktigste elementer i fagfeltet.
D	Nokså god	Kandidaten viser nokså gode musikalske ferdigheter. Kvaliteten av det musikkfaglige elementet i det metodiske arbeidet blir klart preget av dette. Kandidatens pedagogiske evner i det metodiske arbeidet trekker opp.	Kandidaten viser vesentlige mangler i kunnskapsfeltet. Refleksjonsnivået er under gjennomsnittet.
E	Tilstrekkelig	Kandidaten tilfredsstiller et minimumskrav når det gjelder musikalske ferdigheter og evne til å bruke disse sammen med en didaktisk kompetanse i tilretteleggingen og gjennomføringen av et musikkmetodisk arbeid.	Tilfredsstiller minimumskravene ved at noen oppgaver er besvart; noen ikke; en del feil i besvarelsene. Refleksjonsnivået er på et minimum.
F	Ikke bestått	Kandidaten tilfredsstiller ikke et minimumskrav når det gjelder musikalske ferdigheter og mangler didaktisk kompetanse i tilretteleggingen og gjennomføringen av et musikkmetodisk arbeid.	Mangler kunnskap og oversikt om fagfeltet; mesteparten galt/ ikke besvart.

Betegnelse	Kvalitativ beskrivelse for eksamen i elementær musikkteori
Bestått	Studenten viser et kunnskaps-, refleksjons- og ferdighetsnivå som er tilfredsstillende ut fra de musikkfaglige områder faget innbefatter, med tanke på å oppnå tilstrekkelige kompetanse for musikkundervisning i grunnskolen. I skolekonsertprosjektet må studenten medvirke aktivt gjennom hele prosessen.
Ikke bestått	Studenten viser ikke et kunnskaps-, refleksjons- og ferdighetsnivå som er tilfredsstillende ut fra de musikkfaglige områder faget innbefatter, med tanke på å oppnå tilstrekkelige kompetanse for musikkundervisning i grunnskolen. Dersom studenten i skolekonsertprosjektet ikke deltar aktivt, får studenten karakteren ikke bestått.

Ny/utsatt eksamen

Ved stryk eller gyldig forfall til skriftlig eksamen kan studentene gå opp til ny/utsatt prøve i neste semester/studieår. Prøven arrangeres som ved ordinær eksamen. Ny praktisk eksamen arrangeres normalt neste vårsemester, i forbindelse med ordinær praktisk eksamen. Studenten er selv ansvarlig for å melde seg opp innen fristen.

Skikkethetsvurdering

Studentenes arbeid og innsats i faget blir vurdert i henhold til skikkethet.

"Skikkethetsvurderingen skal inngå som en helhetsvurdering av studentenes faglige, pedagogiske og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer." (jf. forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene, UFD 1999).

Pensum

Musikkorientering:

Brunsvik, Danbolt et. al. (2000):

Ekko 1. Gyldendal Norsk Forlag. 352 s.

Espeland, Magne (2001):

Lyttemetodikk – studiebok. Bergen: Fagbokforlaget. 168 s.

Fagdidaktikk:

Bjørlykke, Reidun Åslid (1999)

Musikk på tvers. Musikkdidaktikk for barnehage og skole. Oslo: Tano Achéhoug. 189 sider.

Fock, Eva (1997)

Music – Intercultural communication? – Micro Musics, World Music and the Multicultural Discourse. Nordicom Information 4/1997. S. 55 – 65. 11 s.

Hammershøj, Henny (2005)

Barnets musikalske vej. 0–6-årige børn og musik. 2. reviderte utgave. København: Hans Reitzels forlag. 198 s.

Knudsen, Jan Sverre (2005)

Forskjeller og fellesskap – musikk i den flerkulturelle barnehagen. I *Vi vet hvor vi har vært, og vet hva vi har lært! Lærere og studenters erfaringer med "Flerkulturell Lærerutdanning" 2002–2004*. Oslo: Høgskolen i Oslo, Hio-rapport 2005, nr 18. 4 sider.

Varkøy, Øyvind (1997)

Hvorfor musikk? Ad Notam Gyldendal, 2. utg. 152 s.

Metodikk/Samspill/ ledelse:

Andersen, Espeland, Husebø (1996)

Musisering i klasserommet. Folketoner. Hefte 1. Bergen: Fagbokforlaget. 32 sider.

Avd. for lærerutdanning, ALU, 2. avd.

Glad, Åse Løvseth (2002):

Dans på timeplanen. Tell forlag. (s. 75 – 82, s. 100 – 193.) 100 sider.

Espeland flyttet til musikkorientering

Hauge og Christophersen (2000):

Rytmask musikkpedagogikk i grunnskolen. Bergen: Fagbokforlaget. 191 s.

Neby, Thor (2001):

Verden i samspill. Oslo: Norsk Musikforlag AS. 91 s.

Teori/arrangering:

Djupdal, Knut (1993):

Musikkteori. ad Notam/Gylendal. 150 s.

Sangbøker:

Neby, Thor og Per Arne Olsen (2000)

Verden i sang. Norsk Musikkforlag.

Gravlie, Tom (1997)

Sang for alle. Gyldendal.

Totalt antall sider: 1638.

Supplerende litteratur:

Læreverk for grunnskolen:

Musikkisum og Tempo (Cappelen)
Ene Mene – Kling Klang (Yrkeslitteratur)
Tritonus (Aschehoug)
Opus (Samlaget)

Andersen, Espeland, et al. (1997)

Komponering i klasserommet – en praktisk metodikk. Fagbokforlaget, Bergen.

Bjørkvold, Jon Roar (1991)

Det musiske menneske. Freidig Forlag.

Espeland, Magne (2004)

Lyttemetodikk – ressursbok. Bergen: Fagbokforlaget. CD kjøpes separat.

Falbel, Aron (1999)

Skolen eller livet!

Fock, Eva (2003)

Musik omkring os – om musik i Tyrkiet, Pakistan, Marokko... og Danmark. København: Edition Wilhelm Hansen. 173 s. Illustrert i farger, med musikk eksempeler.

Nobel, Agnes (1997)

Hur får kunskap liv?

Det tas forbehold om endring/revidering i pensumlitteraturen. Dette vil bli gjort i samråd med studentene, og under forutsetning av at studieleder vil godkjenne disse endringene.